

Tocqueville deel 2-8

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Maieutiek 2017 college-8

Stem van het volk

- Idee; Bij toename van vrijheid en democratie gaan mensen meer gebruikmaken van de vrijheid van meningsuiting.
- Dit blijkt niet het geval.
- Amerika; het eigen belang ligt in aansluiten bij de meerderheid. Je mening moet zich wel kunnen 'verkopen'.
- Europa; In de veelheid van stemmen verdwijnt de macht van het woord.

Maieutiek 2017 college-8

Amnesty

"Voor verdedigers van mensenrechten is het vrije woord cruciaal. Sinds onze oprichting komen we op voor de vrijlating van alle gewetensgevangenen: mensen die alleen maar vastzitten om wat ze vinden. Vrije toegang tot informatie, bijvoorbeeld via kranten, televisie of internet, is essentieel voor een goed functionerende rechtsstaat. Daarom voeren we actie wanneer de toegang tot internet beperkt is of als de persvrijheid aan banden is gelegd." (<https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/themas/vrijheid-van-meningsuiting>)

Maieutiek 2017 college-8

Vrijheid van meningsuiting

- In Europa is die vrijheid afgedwongen tijdens en na de revolutie als belangrijk deel van democratisering. Denk aan de clubs en associaties, de vakbonden en het recht op vrije pers.
- Juist wanneer de gelijkheid toeneemt wordt het individualisme groter en verliezen deze verworvenheden hun aantrekkingskracht.

Maieutiek 2017 college-8

Amerika

- Men heeft wel vrijheid van meningsuiting maar gebruikt het nauwelijks:
- Men heeft teveel kranten en organisaties,
- Mensen werken hard en hebben geen zin en geen tijd om zich er druk over te maken,
- Mensen hangen dat aan wat de meerderheid wil omdat ze handel willen drijven, herkozen willen worden of hun boek of krant willen verkopen.

Maieutiek 2017 college-8

Vandaag de dag

- Journalistiek werkt als er een gevoel van urgentie is en een waarheid die boven tafel gebracht kan worden (1972-1974 Watergate)
- Gevoel van urgentie ontbreekt en nu dat wel weer een rol speelt ontbreekt het aan een geloof in de waarheid. (22-01-2017 'alternative facts')
- Media kennen nu enerzijds de uiterste democratie via twitter, maar wie zegt wat en hoe komt men aan die informatie?

Maieutiek 2017 college-8

Bullshitter

- De bullshitter is voorbij waarheid en leugen. (H. Frankfurt)
- Omdat het hem niet uitmaakt of iets waar of consistent is, is hij authentiek en dominant. Omdat het niet uitmaakt of iets waar is kan hij (tegen het recht en de rede in) dreigen naar iedereen die zegt dat hij ongelijk heeft. (autoritair) De anderen worden voor leugenaar uitgemaakt ('*lugenpresse*' gebruikte Trump in zijn campagne)

Maieutiek 2017 college-8

Het moet nu maar eens gezegd worden

- Europa kent een andere beweging waarin de elite (top-down) de werkelijkheid beschrijft en toegankelijk maakt. Juist in de democratisering (individualisering, gelijkheid en vrijheid) ontstaat de gedachte dat die verheffing van het volk eigenlijk manipulatie van het volk is en dat de eigen meningen en opvattingen van dat volk onderbelicht blijven. Het volk eist een stem op.

Maieutiek 2017 college-8

Populisme

Populisme richt zich slechts op één aspect van de samenleving, namelijk op de relatie tussen burger en politiek. De populistische ideologie draait om de antagonistische relaties tussen drie groepen:

- het 'volk',
- de 'elite'
- 'gevaarlijke anderen'. (bron S. de Lange)

Maieutiek 2017 college-8

Populisme

- Gek genoeg wordt de volksstem zelden door het volk verwoord. De partijen zelf scharen zich weer in het top-down model. (v.b. PVV kent geen inspraak van leden)
- "Het moet maar eens gezegd worden" suggereert een taboe (van kanker en depressie tot vluchtelingenproblematiek) dat doorbroken moet worden, maar dat een zaak betreft waar de overheid wel voor verantwoordelijk is en blijft.

Maieutiek 2017 college-8

Weerwoord problematiek

- Wie iets anders beweert hoort bij de elite,
- De waarheid van tellen, meten en wegen is door het cynisme geen doorslaggevende factor meer.
- De partijen hebben geen blijvende aanhang meer en worden dus deel van de belangenstrijd.

Maieutiek 2017 college-8

Markt als probleem en antwoord

- Tocq. zoekt oplossing in gelijkheid die herkenbaarheid en compassie op zou moeten leveren. Dat werkt op internet, maar levert geen lange termijn solidariteit op.
- In Amerika deed men de zaken gezamenlijk en kwam de overheid later. Het grootse probleem is dan ook het ontstaan van een tirannie van de meerderheid die de belangen van minderheden niet voldoende herkent en erkent.

Maieutiek 2017 college-8

In Europa

- In Europa is er al een overheid en wanneer die democratisch wordt kan iedereen daar zijn stem laten horen. De overheid en m.n. de administratie is echter het meest effectief wanneer ze centraal geregeld is.
- Dat leidt in Europa tot mild despotisme.
- Wanneer de norm van volksverheffing verdwijnt kan de burger kan alleen nog worden aangesproken op zijn korte termijn eigenbelang; de strijd om de markt van welzijn en geluk barst los.

Maieutiek 2017 college-8